కథలాంటి జీవితం

'వంటలో వున్నారా ?'

ఆ పలకరింపుకి, వెనుకకు తిరిగి చూసింది సావిత్రి. ఆ వీధి చివరనున్న పెద్ద భవనంలో నివసించే రాజేశ్వరిని చూసి గతుక్కుమంది సావిత్రి. సావిత్రి వుండేది చిన్న పెంకుటిల్లు. చుట్టూ ఆవరణకి కంచె, చెట్లు వున్నాయి. ఇల్లు లోపల అంతా చవుడు వారిపోయి, నేలంతా గచ్చూడిపోయి ఆ యింటి యజమాని దీనావస్థకి ప్రతీకలా వుంటుంది. అంత పెద్ద భవనంలో వుండే రాజేశ్వరి తమ ఇంటికి రావటం, సావిత్రికి ఆశ్చర్యాన్ని కలుగజేసింది. రాజేశ్వరికీ, సావిత్రికీ మునుపెప్పుడూ పరిచయం లేదు. పరిచయం వుండటానికి ఎక్కడా అవకాశం లేదు. రాజేశ్వరికీ, సావిత్రికీ హస్తిమశకమంత తేడావుంది. సావిత్రి భర్తకి ఆ ఊరు బదిలీ అయి ఆరువారాలు అయింది. సావిత్రికి నలుగురు పిల్లలున్నారు. పది సంవత్సరాల పెద్దపిల్ల జానకి, తర్వాత ఏడేళ్ళు నిండబోతున్న బాబూ, నాలుగేళ్ళ వాడు నందూ, ఏడాది బుచ్చీనూ. బుచ్చీ పుట్టగానే శంకరం కళ్ళు తెరుచుకుని, ఆపరేషన్ చేయించుకున్నాడు. అయినా, నలుగురు పిల్లలతోటీ, శంకరానికొచ్చే వందరూపాయలూ ఏమూలకీ చాలటం లేదు. సంసారం చాలా ఇరుకుగా నడుస్తోంది. సావిత్రి ఎంత పొదుపుగా ఖర్చుచేసినా, ఇంట్లో ఏదో ఒక సామాను, అవసరానికి లేకుండానే పోతోంది. సావిత్రికి ఇరుగు పొరుగులతో కల్పించుకుని మాటలాడే స్వభావం కాదు. వంటూ వార్పూ అయి, భోజనాలు అయిపోగానే, బియ్యం పప్పులూ బాగు చేసుకోవటమో, తన చిరిగిన బట్టలుంటే అవి చింపి, పిల్లలకి సరిపడేలా, పరికిణీలూ, చొక్కాలూ కుట్టటమో, చేసుకుంటూ కూర్చుంటుంది. ఊరి చివరగా వున్న ఆ ఇల్లు, వాళ్ళకి చాలా చౌకగా

ఐ. వి. యస్. అచ్యుతవల్లి

దొరికింది. అద్దె పది రూపాయలు మాత్రమే అవటంతో అది వాళ్ళకి మహాప్రసాదంగా వుంది. ఇంటి మీద పెంకులు చాలా కొద్దిగా వున్నాయి! అయినా, ఇంటికి నాలుగువైపులా పెద్ద పెద్ద మామిడి చెట్లూ, అరటిచెట్లూ వుండటంతో ఇంటి కప్పుకి పెంకు లేకపోయిన లోటు లేకుండా, వెలుతురు లేకుండా, ఆ ఇంటికి దిట్టమైన కప్పు వున్నదనే భ్రాంతిని కలిగిస్తుంది. సావిత్రి ఇల్లు దాటిన తర్వాత అంతా చెట్లూ, చేమలూ, పొదలతో దట్టమైన బయలు ప్రారంభమవుతుంది. సావిత్రి వంటు ఇంటి గదినించి, మధ్య గదిలోనికి వచ్చింది. సగం చినిగిన చాప తెచ్చి, వేసి, 'కూర్చోండి' అంటూ రాజేశ్వరిని మర్యాద చేసింది. రాజేశ్వరి స్తిమితంగా కూర్చుంది. వాళ్ళు కూర్చున్న చోటికి కొద్ది దూరంలో దూలానికి తాడుకట్టి పాత చీరని జోలెగా వేసి అందులో పడుకోబెట్టింది బుచ్చిని సావిత్రి. ఆ జోలె బరువుగా ఇటూ అటూ కదలసాగింది. రాజేశ్వరి కళ్ళు, ఆ జోలె మీద ఆగాయి.

"మీరీ ఇంటికి కొత్తగా వచ్చారా?" అంది రాజేశ్వరి.

రాజేశ్వరి తనింటికి ఎందుకు వచ్చిందో, తనలాంటి పేద ఇల్లాలితో, ఆమెలాంటి భాగ్యశాలిని పరిచయం చేసుకోవాల్సినంత సరదా, ఆమెకి ఎందుకు కలిగిందో తెలియక, మల్లాగుల్లాలు పడతూనే సావిత్రి,

"ఊఁ" అంది.

"మీ వారికి ఏంపని?" అంది రాజేశ్వరి

ఫలానా 'ఆఫీసులో క్లర్కు!' అంది సావిత్రి.

"మావారు ఐ. ఎ. యస్. ప్యాసయ్యారు. ప్రస్తుతం ఫారిన్ సర్వీస్‌లో వున్నారు! మీకు పిల్లలెంతమంది?" అంది రాజేశ్వరి.

"నలుగురు" అంటూ చిన్నబుచ్చుకుంది సావిత్రి. ఆమె భర్త పెద్ద ఆఫీసరయి విదేశాల్లో వున్నాడు! ఆమె గొప్పతనం తనకి తెలియచెప్పటానికి ఆ ఇల్లాలు పనిగట్టుకుని తన ఇంటికి వచ్చింది అని అనుకుంది సావిత్రి.

"నాకు ఒక్క అమ్మాయి! మూడేళ్ళుంటాయి. ఇంక వారం పదిరోజుల్లో మూడేళ్ళూ వెళతాయి. తెల్లగా బొద్దుగా వుంటుంది మా పాప!" చెప్తుంటే రాజేశ్వరి కళ్ళు తళతళా మెరిశాయి! అక్కడే తచ్చాడుతున్న 'నందు' రాజేశ్వరి కేసి చూశాడు! నందు కూడా పచ్చగా బొద్దుగా వున్నాడు!

"ఈ అబ్బాయి పేరేమిటి?" అంది రాజేశ్వరి నందుని చూసి.

ఆమె తన పేరు అడగటంతో "నందు"కి ఎక్కడలేని సిగ్గూ

ముందుకు వచ్చింది. రాజేశ్వరీ చేతులకున్న లెక్కలేనన్ని బంగారు గాజుల వైపూ, చెవులకీ ముక్కుకీ ధగధగా మెరుస్తూన్న వజ్రాల దిద్దులూ, ముక్కుపుడకల వైపూ, విస్ఫారిత నేత్రాలతో చూస్తూ - అచేతనంగా నిలబడిపోయిన జానకి పవిటని పుచ్చుకుని, జానకి వెనక్కు వెళ్లి నిలబడ్డాడు!

'నందగోపాలు'. ఈవిడ కెందుకీ

అనవసరం గొడవ అన్నట్లు, గింజుకుంటూ చెప్పింది సావిత్రి.

'నందూ! అని పిలుస్తారనుకుంటాను; మా పాప పేరు రాధ! రాధీ అంటాను నేను' అంది రాజేశ్వరి.

సావిత్రి ఏమీ అనలేదు. రాజేశ్వరి కట్టుకున్న ఖరీదైన చీర, జాకెట్టు

వైపు చూస్తూ, ఆమె ఐశ్వర్యంతో తన లేమిని పోల్చి చూసుకుంటూ, బాధ పడసాగింది సావిత్రి!

"ఈ వీధి చివరనే మా ఇల్లు! చుట్టూ పూలతోటతో, మధ్యన మూడంతస్తులతో కనపడే ఆ తెల్లని మేడని ఇట్టే గుర్తు పట్టొచ్చును! మీకు వీలు అయినప్పుడు ఒకసారి రండి మా ఇంటికి!" అంది రాజేశ్వరి.

"అలాగేలెండి!" అంది సావిత్రి

"ఇవ్వాళ ఏం వండారు?" అంది రాజేశ్వరి. ఆమె అంత కలుపుగోలుగా మాట్లాడుతూంటే సావిత్రికి చిన్నతనం ఎక్కువగా జొచ్చింది.

"పప్పుచారు" అంది ముక్తసరిగా.

"అయ్యో! వట్టి పప్పుచారుతో ఎల్లా తింటారు మగవాళ్లు? మా ఇంట్లో అయితే ఇంక చూసుకోండి! పప్పుకాక ఒక పులుసుకూర, ఒక వేపుడుకూర, ఒక పెరుగు పచ్చడి ఒక పప్పు పచ్చడీ, ముద్దపులుసూ, రసం, అప్పడం, ఒక స్వీటూ, ఒక హాటూ ఇందులో ఏవి మానినాసరే, కంచం విసరికొట్టి విస్తరి ముందు నించి లేచిపోతారు. మా రాధికైతే మీగడున్న పెరుగుతో కలిపితేనే రెండు ముద్దలు తిన్నవైనం ముగిస్తుంది. లేకపోతే రోజల్లా చాక్లెట్లతోనూ, బోర్న్‌విటాతోనూ గడిపి వేస్తుంది" అంది రాజేశ్వరి.

జానకీ, బాబూ, రాజేశ్వరి చెప్తూన్న వంటకాల వివరాలకీ, పెదాలు చప్పరించుకుంటూ కళ్ళు గుండ్రంగా చేసుకుని ఒకరివైపు ఒకరు బిక్కగా చూసుకున్నారు! సావిత్రికి చిరాకేసింది! పిలవని పేరంటంగా తమ ఇంటికి వచ్చి, తనుకున్న ఆధిక్యతనీ, ఆర్థికపు అంతస్తునీ మాటిమాటికీ చెప్పుకుంటూంది ఏమిటీ? ఈ స్వోత్కర్షని తను ఎల్లా విని భరించడం? చివరికి "జరుగుబాటులో వుంటాయిలెండి! అవన్నీ!" విసుగ్గా అనేసింది సావిత్రి.

రాజేశ్వరి ఆ మాట విన్పించుకోనే లేదు. తన మామూలు ధోరణిలో తమ ఇంటి గురించీ, ఇంట్లోవున్న ఖరీదైన ఫర్నిచర్ గురించీ, తనకున్న చీని చీనాంబరాల గురించీ, వజ్ర వైఢూర్యాల గురించీ, చాలాసేపు కబుర్లు చెప్పి చెప్పి చివరకు,

"మీ నందుని మా ఇంటికి పంపండి! మా రాధితో జతగా ఆడుకుంటాడు! ఇద్దరూ ఆడుకుంటూంటే చూడముచ్చటగా వుంటుంది!" అంటూ లేచి వెళ్ళింది

"అమ్మయ్య!" అనుకొంది సావిత్రి.

"నందుని వాళ్ళమ్మాయితో ఆడుకునేందుకు పంపాలట! ఆ మహారాణి కూతురు యువరాణికి, చెలికాడు కావాలి కాబోల్ను! వెధవగొప్ప!" అనుకొని రుంజుకుంది సావిత్రి.

"అమ్మా! నందూ నేనూ వాళ్ళింటికి వెళ్ళమా రేపు? ఆవిడ రమ్మన్నదిగా!" అంది జానకి.

'రమ్మన్నదని వెళ్ళిపోతా రేమిటి! చింకిదేశాల్లా మొఖాలేసుకుని! ఆవిడేదో తన వైభోగం అంతా కొత్త వాళ్ళం మనకి తెలీదు కదా అని ప్రదర్శించటానికి రమ్మన్నది! వాళ్ళకీ మనకీ నేస్తమేమిటి!' అంది సావిత్రి. జానకికి వెళ్ళాలని వున్నప్పటికీ తల్లి మందలింపుతో వూరుకుంది. ఏదేళ్ళ బాబు మటుకు అక్కా! వాళ్ళ రాధిని చూద్దామా! ఆ అమ్మాయికి 'కీ' ఇచ్చే రైలు బొమ్మ వుందేమో' అన్నాడు.

నందు 'రైలుకాదు! గుర్రం వుంది!' అని చూసినట్లు అన్నాడు

'మీ ముఖాలున్నాయి! నోరు మూసుకుని కూర్చోండి!' అసలే కోపంగావున్న సావిత్రి పిల్లల్ని గదమాయించింది.

ఒకడు స్నేహితుడితో :— "మా బావగారు సూర్యకిరణాలు మీద పడగానే నిద్ర లేస్తాడు ఎటొచ్చీ ఆయన మంచం పక్కన కిటికీ పడమటి వేపున వుంది."

* * *

మొదటిసారిగా మద్రాసు వెళ్ళిన తెలుగాయన మౌంటు రోడ్డులో ఎల్. ఐ. సి. భవనంచూసి : "బాగా ఎత్తుగా వున్నట్లు కనిపించాలని అంత ఎత్తుగా కట్టా రనుకుంటాను."

ఆ తర్వాత ఇంచుమించు ప్రతి రోజూ, రాజేశ్వరి ఏదో ఒకవేళ సావిత్రి ఇంటికి వస్తూనే వుంది. రోజూ వాళ్ళ 'రాధి' చేసే అల్లరి, వాళ్ళాయన ఫారిన్‌నించి ఏరోప్లేన్‌లో పంపే ఆటబొమ్మల గురించీ చాలాసేపు కబుర్లు చెప్పేది. సావిత్రికి రోజురోజుకీ రాజేశ్వరి అంతే వినగూ కోపం ఎక్కువ అవుతూనే వున్నాయి. అంత పెద్ద మేడలో రాజేశ్వరి, మూడేళ్ళరాధా, సర్వెంట్లూ తప్ప ఇంకెవళ్ళూ వుండరని విని ఆశ్చర్యపోయింది సావిత్రి.

'మీరుకూడా మీ వారితో ఎందుకు ఫారిన్ వెళ్ళ లేదు?' అంది సావిత్రి ఒకసారి.

"ఎల్లా వెళ్ళేది? పెద్ద జమీలాంటి ఆస్తిపాస్తులు నావి! పెద్ద మేడా! అదీ! ఇవన్నీ వదులుకుని ఎల్లా వెళ్ళటం? ఇక్కడుండి చూడటానికెవరూ లేరు! మేము మళ్ళీ వచ్చిచేరేసరికి ఇక్కడ, మొహంజో

దారో, హారప్పాలు మిగులుతాయి!" అంది రాజేశ్వరి.

ఆమెకి ఆస్తిమీదున్న కాంక్షకి విస్తుపోయింది సావిత్రి.

రాజేశ్వరివద్ద సావిత్రి పిల్లలు బాగా చనువయ్యారు. సావిత్రి, రాజేశ్వరి వచ్చేసరికి ఇంటిపనుల్లో వున్నా, జానకితో గచ్చకాయలు ఆడుకుంటూనో, పిల్లలకి కథలూ తమాషాలూ అవీ చెప్పి నవ్విస్తూనో కాలక్షేపం చేసేది. "మా యింటికి రమ్మని సావిత్రిని చాలాసార్లు ఆహ్వానించింది రాజేశ్వరి. కాని సావిత్రి వెళ్ళలేదు. బాబు అప్పుడప్పుడు రాజేశ్వరిని అడిగేవాడు.

"రాధిని తీసుకురా అత్తా?" అని. రాజేశ్వరి నవ్వేసి—

"అబ్బో! మా రాధి మేడ దిగదు. బలవంతంగా తీసుకువస్తే ఏడుస్తూ కూచుంటుంది! దానితో ఆడుకోవాలని ఉంటే మీరే రండి!" అనేది రాజేశ్వరిని పిల్లలు అత్తా, అత్తా అంటూ పిలిచేవారు. రోజూ బిస్కట్లో, పిప్పరమెంట్లో, బత్తాయిలో, జామపళ్ళో పిల్లల కోసం తెచ్చేది రాజేశ్వరి. సావిత్రి పిల్లలకి, రాజేశ్వరి ఒకరోజు రాకపోతే తోచేదికాదు.

"అమ్మా! ఈ రోజు రాజత్త రాలేదు! వెళ్ళి చూసి రామా!" అనేది పెద్దది, జానకి.

"రాకపోతే మన కొంపేం మునిగి పోలేదులే! అంత వెళ్ళి చూడాల్సినంత ఉపద్రవం ఆమెకేం రాదు. వెధవ దరిద్రగొట్టు పిల్లలు! కుక్కకి రొట్టెముక్కలు పడేసినట్లు, ఈ వెధవలకి ఆ మహాతల్లి ఇంత మేత పడేయ్యటంతో, తిండికి మొహంవాచి వున్న మేళాం కనుక, ఒక్కరోజు రాకపోతే గింజుకుపోతున్నారు! నేను వారమేసి రోజులు, జ్వరంవచ్చి లంఖణాలు చేస్తూ, వీళ్ళ ముఖాన వండి వార్చి పెట్టినా, అమ్మా! ఎట్లా వుందే జ్వరం అని ఒక ముక్క అన్నా అడిగే దానివి కాదు! దారినపోయే దాని కోసం తహ తహ లాడిపోతున్నారు పాపం! మీరంతా!" అంటూ, చివాట్లు వేసేది సావిత్రి! తన తల్లికి, రాజేశ్వరి అంటే ఎందుకు గిట్టదో అర్థమయ్యేది కాదు జానకికి!

ఒకసారి, నాలుగయిదు రోజులు వరసగా రాలేదు రాజేశ్వరి! పిల్లలు తహతహ లాడిపోయేరు ఏమయితే అయ్యిందని, తల్లి వంటగదిలో వుండగా, "బుచ్చి"ని చీరజోలెలో పడుకోబెట్టి, వీధితలుపుల చేరవేసి, జానకి తమ్ముళ్ళిద్దర్నీ తీసుకొని రాజేశ్వరి ఇంటికి వెళ్ళింది. గేటులోంచి ఇంటికి అరఫర్లాంగు దూరం దాకా, పెద్ద పూలతోట వుంది. మేడ వరండాదాకా కారు వెళ్ళటానికి వీలుగా, సిమెంటు చేయబడి వుంది. జానకికి ఆ పూలతోట చూడగానే బ్రహ్మానంద మయింది. ఎన్నో రంగు రంగుల పూలు, వింత

వింత వాసనలతో చిరుగాలులకి తలలూపుతూ ముచ్చట గొల్పుతున్నాయి "నందూ" దోసెడునిండా విరిసిన నీలిరంగు "జినియా" ని కోసేసి,

"ఎంత పెద్ద పువ్వో" అంటూ సంబరపడిపోయేడు. ఆ పూల తోటని చూస్తూ చూస్తూ నెమ్మదిగా వరండా వద్దకి వచ్చింది జానకి. బాబు, నందూ ఆ పూల తోటలో తీర్చి దిద్దినట్లున్న సన్నని కాలిదారి వెంబడి నడుస్తూ, మధ్య మధ్య వున్న ఫౌంటెన్లలోంచి వచ్చే నీటి ధారలని చూస్తూ, తోట మధ్యకు వెళ్ళిపోయారు. వరండాలో ఒక ముసలమ్మ కూర్చుని కునికిపాట్లు పడుతోంది.

జానకి "మామ్మా మామ్మా! రాజేశ్వరమ్మగారున్నారా?" అని అడిగింది. ముసలమ్మ ఉలిక్కిపడి కళ్ళు తెరిచింది. ఒక్కసారి ఆవలించి చిటికె వేసి–

"ఎవరమ్మా నువ్వు!" అంది ముసలమ్మ.

"నేను ఆ చివరి టివాళ్ళ అమ్మాయిని! అత్తయ్యగారు లేరా?" అంది జానకి.

"ఉన్నారు, వున్నారు. లోపలికి వెళ్ళు" అంటూ మళ్ళీ ఒక్కసారి ఆవలించి, చిటికె వేసి జోగటం మొదలెట్టింది. జానకి బెరుకు బెరుకుగా లోపలికి వెళ్ళింది. హాలులో ఒక నౌకరు ఏదో పనిచేస్తున్నాడు.

"అత్తయ్యగారెక్కడున్నారూ?" అని అడిగింది.

"ఆ లోపల గదిలో వున్నారు, వెళ్ళు" అన్నాడు.

విశాలమయిన ఆ హాలుకి ఇరు

వైపులా గదులున్నాయి. అటు ఆరూ, ఇటు ఆరూ గదులున్న పొడవైన హాలది! పైన రంగురంగుల దీపాల షాండిలియర్ వ్రేలాడుతూంది! గదులు అన్నిటికీ అందంగా ఎంబ్రాయిడరీ చేసిన కర్టెన్లు వ్రేలాడుతున్నాయి. విశాలంగా పొడుగ్గా వున్న ఆ హాల్లో ఖరీదయిన తివాసీ పరుచబడి వుంది. నౌకరు చూపించిన గదిలోనికి కర్టెను తొలగించుకుని వెళ్ళింది జానకి. ఎత్తయిన పందిరి పట్టెమంచంమీద, వత్తిగిలి పడుకుంది రాజేశ్వరి! దోమతెర పందిరిమీదికి ఎత్తేసి వుంది! ఆ గది కూడా విశాలంగా వుంది. ఒక ప్రక్క స్టాండు వుయ్యాల వుంది. ఇంకో ప్రక్క నిలువెత్తు బీరువా వుంది. దాని నిండుగా, రకరకాల బొమ్మలున్నాయి బీరువా గాజు తలుపుల్లోంచి ఆ బొమ్మలు జానకికి కన్పించి మురిపించాయి. జానకి ఆసక్తిగా ఆ బొమ్మలవైపు చూస్తూ మంచం వద్దకు నడిచి,

"అత్తయ్యగారూ?" అంది మృదువుగా. రాజేశ్వరి కళ్ళు తెరిచింది.

"ఎవరూ నువ్వా!" అంటూ, లేచి మంచంమీద కూర్చుని,

"దా! నువ్వొక్కర్తివే వొచ్చావా! అమ్మగారు కూడా వొచ్చారా!" అని అడిగింది

"నేనూ తమ్ముళ్ళూ వొచ్చాం! పడుకున్నారేం అత్తయ్యా!" అంది జానకి.

"తమ్ముళ్ళేరీ!" అంది రాజేశ్వరి.

"తోటలోకి పరిగెత్తారు! పడుకున్నారేం?" అని మళ్ళీ అడిగింది జానకి

"వంట్లో బాగాలేదు తల్లీ! లే పద! ఇల్లంతా చూద్దువుగాని! తమ్ముళ్ళని పిలు!" అంటూ నెమ్మదిగా లేచింది రాజేశ్వరి

"మీ రాధెక్కడ అత్తయ్యా!" అంది ఉయ్యాలవైపు చూస్తూను.

"రాధి మేడమీద వుంది" అంటూ హాలులోనికి దారి తీసింది రాజేశ్వరి. బాబు, నందూ తోటంతా తిరిగి తిరిగి చేతికి అందినన్ని పూలూ, పళ్లూ తెంపుకుని, హాలులోనికి వొచ్చారు.

రాజేశ్వరి పిల్లలకి కోవాబిళ్ళలు, చాక్లెట్లూ తెచ్చి ఇచ్చింది. నందూ—

"రాధేది అత్తా?" అన్నాడు.

"మేడమీద నిద్రపోతోంది! పదండి. తోటలో ఆడుకుందురుగాని" అంటూ తోటలోనికి దారి తీసింది రాజేశ్వరి.

"రాధిని చూపించండి అత్తా!" అన్నాడు బాబు.

"అది నిద్రపోతూ వుంటుంది. లేపితే తిక్కపెట్టి ఏడుస్తుంది. రేపు రండి చూద్దురుగాని" అంది రాజేశ్వరి

చీకటి పడ్డాక బితుకు బితుకు మంటూ వొచ్చిన పిల్లలని చూసి మండిపడింది సావిత్రి.

"ఏం మునిగిపోయిందని అక్కడకు పోయేరు ?" అంటూ పిల్లలని చావబాదింది. నందూ జేబులనిండా వున్న చాక్లెట్లు తల్లికిచ్చి—

"బుచ్చికి దాచమ్మా" అన్నాడు.

పిల్లలు ఆమె పెట్టే బిళ్ళలకీ, బిస్కట్లకీ వాచిపోయి దేవిరింపుగా వాళ్ళింటిచుట్టూ తిరుగుతున్నారని బాధపట్టుకుంది సావిత్రికి.

సావిత్రీ చూసీ చూడకా నందూ, బాబూ, రాజేశ్వరి ఇంటికి రాకపోకలు సాగించారు. కాని వాళ్ళు ఎన్నిసార్లు అడిగినా రాజేశ్వరి మటుకు "రాధ"ని ఆ పిల్లలతో ఆడుకునేందుకు మేడ దిగనిచ్చేది కాదు. దానితో ఆ పిల్లలకి ఆమె పెట్టే తిను బండారాలమీది ఆపేక్షకన్న, రాధని ఎల్లాగయినా తమ జట్టులోకి లాక్కుని ఆడుకోవాలనే తపన హెచ్చిపోయింది.

ఒకరోజు ప్రొద్దుటే ఆర్భాటంగా వచ్చింది రాజేశ్వరి.

"వదినా ఏం చేస్తున్నారు!" అంటూ. రేషన్ బియ్యంలో గెడ్డలు ఏరుతూ కూర్చున్న సావిత్రి —

"మామూలుపనే! ఏమిటి విశేషం పొద్దుటే వొచ్చారు ?" అంది.

"విశేషమే! రేపు మా రాధ పుట్టినరోజు! తప్పక మీరంతా సాయంకాలం పేరంటానికీ, రాత్రి విందుకూ, రావాలి! మీ రెప్పుడూ మా ఇంటికి రానేలేదు! పిల్లల్ని తీసుకుని తప్పక రండి!" అంటూ బంగారు కుంకుమ భరిణలోంచి కుంకుమ తీసి బొట్టు పెట్టింది రాజేశ్వరి. చీరంతా జరీ పువ్వులతో, పట్టుతో నేసిన చీర కట్టి, దోసెడు వెడల్పు జరీఅంచువున్న రవిక తొడిగింది రాజేశ్వరి! బంగారం ముద్దలా వున్న ఆ చీరమీద, ఆమె ధరించిన ఆభరణాలు వెలవెలా బోతున్నాయి! పచ్చగా, బొద్దుగా, పొడుగ్గావున్న రాజేశ్వరి, చెంపకు చారెడేసి కన్నులతో, రాజరాజేశ్వరీదేవి మూర్తిలా వుంది! ఆ అలంకరణతో ఒక దేవ ప్రతిమ సజీవంగా తన కన్నులముందు నిల్చినట్లు భావన వచ్చింది సావిత్రికి! ఆ భాగ్యదేవతని చూడగానే సావిత్రికి ఇన్ని రోజులుగా పేరుకుంటున్న ఈర్ష్యాద్వేషాలు మంచులా కరిగిపోయాయి! తొలిసారిగా రాజేశ్వరిలో ఒక విధమైన దైవత్వాన్ని చూడగలిగిన సావిత్రి మనస్సు,

---

ఒక ఇల్లాలు పేరంటానికి వెళ్ళింది.

నలుగు రైదుగురి కంటే పేరంటాళ్ళు రాలేదు అవిడ మొహం చిట్లించి పక్కావిడతో అన్నది "ఇంత తక్కువ మంది వస్తారని తెలిస్తే ఈ కొత్త పట్టుచీర కట్టుకుని వచ్చేదాన్నే కాను"

రాజేశ్వరిపట్ల భక్తి భావంతో నిండి పోయింది.

"కూర్చోండి!" అంటూ అక్కడున్న పీట వాల్చింది సావిత్రి.

'కూర్చోను! ఇంకా బోలెడు మందిని పిల్చుకురావాలి! ముందు మీ ఇంటికే వచ్చాను. మీరు మటుకు తప్పక రావాలి' అంటూ వెళ్ళిపోయింది. కళ్లు చీకట్లు కమ్మాయి సావిత్రికి. ఇంతసేపూ ఒక అపూర్వమైన సౌందర్య దృశ్యం ఆమె కళ్ళని ఆకట్టింది. ఆ దృశ్యం అదృశ్యమవగానే ఆ వెలుగు మాయమయి ఆ కళ్ళు చీకటిని చూడలేక పోయాయి. గట్టిగా కళ్ళు మూసుకుంది సావిత్రి.

మర్నాడు ప్రొద్దుటినించీ పిల్లల హడావిడి ఇంతా అంతా కాదు. జానకి బట్టలసబ్బు తెచ్చి మాసిపోయిన పావడా, జాకెట్టు వుతికి ఆరేసుకుంది.

సావిత్రి భర్తని అడిగి రెండు రూపాయలు తీసుకుంది — చిట్టి రాధకి ఏదన్నా బహుమతి కొనాలని! రెండు రూపాయలకి ఏమి వస్తాయా అని ఆలోచించింది. చిన్న గౌను కొందామన్నా, గౌనుకి సరిపడ గుడ్డ కొందామన్నా, రెండు రూపాయలకి మంచి రకంవి రావు! పైగా మూడేళ్లు నిండబోతున్న రాధ ఎంత వుంటుందో తామెవ్వరూ చూడలేదు! మాటిమాటికీ తమ పిల్లలకి బోలెడు తినుబండారాలూ, ఆట సామాన్లూ తెచ్చి ఇచ్చే రాజేశ్వరి ఏకైక పుత్రికకి ఏదో మంచి బహుమతి ఇవ్వకపోతే ఎట్లా? భోజనాలయినాక పిల్లలని ఇంట్లో వుండమని చెప్పి తను ఎదురింటికి వెళ్ళింది సావిత్రి.

ఎదురింటి "వెంకటమ్మ" తో ఈ మధ్యే, వీధి కుళాయివద్ద పరిచయ మయిందిసావిత్రికి. వెంకటమ్మదికూడా సావిత్రిలానే, మధ్యరకం సంసారం! ఒకళ్ళ ఈతిబాధలు ఇంకొకళ్ళకి బాగా తెలియటంతో, కొద్దికాలం లోనే ఆప్త మిత్రురాళ్ళయ్యారు! వెంకటమ్మది ఆవూరే స్వంతవూరు కావటంతో ఆ వూళ్ళోవున్న వాళ్ళ గుట్టుమట్టులన్నీ బాగా తెలుసును ఆమెకి!

"రాజేశ్వరిగారు పేరంటానికి పిలిచారు అక్కయ్యా! నా వద్ద రెండు రూపాయలున్నాయి! ఏం కొంటే బాగుంటుందంటావు? మా జానకేమో యాపిలుపండు కొని ఇద్దామంది! ఒక్క పండుకొని ఇస్తే బాగుంటుందా? కనీసం అరడజను పళ్ళేనా కొనాలి! అయినా ఆ పాపకి యాపిలుపళ్ళకేం తక్కువా? రోజుకి బోలెడు పళ్ళుకొంటారు వాళ్ళమ్మ" అంది సావిత్రి. వెంకటమ్మ బోళాబోళా నవ్వింది సావిత్రి తెల్లబోయింది. చిన్నబుచ్చుకుని —

"ఆట సామాను కొందామన్నా ఆ రాధకి బీరువాలతో వున్నాయట ఆటసామాన్లు. అవి కూడా బోలెడు ఖరీదులు. ముప్పై రెండు రూపాయ

బుకేం ఆట సామాన్లు వస్తాయి! అసలే కరువు మండిపోతుంటేనూ?" అంది సావిత్రి.

"పిచ్చిపిల్లా!" అంది వెంకటమ్మ.

"ఆ రాజేశ్వరి పాపకి మన మేమీ బహుమతులు ఇవ్వక్కర్లేదు" అంది వెంకటమ్మ.

"బాగుంటుందా అక్కయ్యా!" అంది సావిత్రి.

"అసలు రాజేశ్వరికి కూతురుంటే గదా! మనం బహుమతులు ఈయటానికి!" అంది వెంకటమ్మ.

"కూతురేలేదా?" అంది ఆశ్చర్యంగా సావిత్రి

"పాపం! రాజేశ్వరి తల్లీతండ్రులకి ఒక్కత్తే కూతురట! ఆ ఆస్తి అంతా, రాజేశ్వరి పుట్టింటివాళ్లదే! చిన్నప్పుడే పేదఇంటి పిల్లవాణ్ణి తెచ్చి రాజేశ్వరినిచ్చి పెళ్ళిచేసి, అతనికి చదువు సంధ్యా చెప్పించారు! అతను చదువులో అన్ని క్లాసుల్లోనూ ఫస్టుగా ప్యాసయ్యాడు! ఫారిన్ ఛాన్స్ వచ్చింది. రాజేశ్వరి తల్లీతండ్రులు వొద్దన్నా వినకుండా వెళ్లిపోయాడు! ఈలోగా రాజేశ్వరి తల్లితండ్రులు పోయేరు! రాజేశ్వరి భర్త ఫారిన్ వెళ్ళేసరికి, రాజేశ్వరి యెనిమిది నెలల గర్భవతిగా వున్నదిట! భర్తని దూరదేశాలకి వెళ్ళవద్దని యెంత బ్రతిమిలాడినా వినకుండా అతను వెళ్లిపోవటంతో ఏకాకిగా మిగిలిపోయిన రాజేశ్వరి బెంగపెట్టుకుని జబ్బుపడింది. ఆ జబ్బులోనే రాజేశ్వరికి పురుడయింది. సిరసించి పుట్టిన పిల్ల దక్కలేదు. దూరదేశాల్లో వున్న భర్త క్రమంగా ఆ దేశమే నచ్చిపోవటంతో అక్కడి 'స్త్రీ'ని ఎవరినో వివాహమాడి అక్కడనే స్థిరపడిపోయాడు. దానితో రాజేశ్వరికి మతి చలించిపోయింది. అతను రాజేశ్వరిని కూడా మరో వివాహం చేసుకోమని వ్రాశాడుట! అయినా, రాజేశ్వరి మరో వివాహం మాట తలపెట్టలేదు" విచారంగా అంది వెంకటమ్మ.

"అయితే ఇప్పుడీ పేరంటం ఎందుకు చేస్తోంది? ఇదిజరిగి ఎన్ని రోజులయింది?" అంది సావిత్రి.

"పది పదిహేనేళ్ళు కావస్తోంది! అప్పుడప్పుడు ఇల్లా ఆమెకి తోచక, పేరంటం చేస్తూవుంటుంది! ఎన్ని రోజులు గడిచినా తన కూతురికి ...డేళ్ళు నిండి, నాలుగో ఏడు వస్తుందనే చెబుతుంది! అదొక మానసిక వ్యాధి! పాపం!" అంది వెంకటమ్మ.

"పేరంటంలో ఏ పిల్లని కూచో బెట్టుందీ!" అంది సావిత్రి జిజ్ఞాసగా.

"ఆమె దగ్గర పెద్ద రబ్బరుబొమ్మ వుంది! దానిని కుర్చీలో కూర్చో బెట్టి హారతిస్తుంది! ఆ బొమ్మనే రాధి, రాధి — అని పిలుస్తుంది. పేరంటానికి వచ్చిన వాళ్ళు తెలిసిన వాళ్ళయితే పాపం ఆమె స్థితికి జాలిపడతారు! కొత్తవాళ్ళు తెలియక విస్తుపోతారు!" అంది వెంకటమ్మ.

"పోనీ ఎవరినన్నా పెంచుకో కూడదా ?" అంది సావిత్రి.

"ఆ సలహా ఎవరన్నా చెప్పారంటే, ఆమెకి కోపం వస్తుంది! నేనేమన్నా గొడ్రాలునా పెంచుకోటానికి! అంటూ దుమ్మెత్తి పోస్తుంది! వాళ్ళ ముఖం ఇంక చూడనైనా చూడదు!" అంది వెంకటమ్మ!

"పాపం! అదొక పిచ్చి! ఆమెకి!" అనుకొంటూ ఇంటికి వచ్చింది సావిత్రి. రాజేశ్వరిపట్ల ఇరవైనాలుగు గంటలక్రితం కల్గిన భక్తి భావంతోపాటూ, జాలీ సానుభూతీ కూడా కలిగాయి సావిత్రికి!

"రాధికి ఏం కొన్నావే అమ్మా!" అని అడిగిన పెద్దపిల్ల జానకి ప్రశ్నకి సావిత్రి ఏం మాట్లాడలేదు.

పిల్లలు మటుకు 'రాధి'ని చూడాలనే ఉత్సాహంతో ఉరకలు వేస్తూ, రాజేశ్వరి ఇంటివైపు పరుగులు తీశారు!

***

గొలుసు లెక్కకు జవాబు

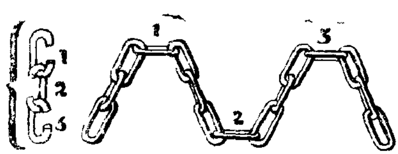

90 పైసలు. ఇంతకంటె తక్కువ ఖర్చుతో పెద్ద గొలుసు తయారు కాదు. అయిదు చిన్న గొలుసులలోను మొదటిదాన్ని తీసుకొని, దాని లోని మూడు లింకులను విడదీయించండి అక్కడికి 30 పైసలయింది.

అలా విడదీసిన లింకులతో మిగతా నాలుగు గొలుసులను-ఒక్కొక్క లింకుతో రెండేసిగొలుసుల చొప్పున-కలిపి అతికించండి. అంటే మూడు సార్లు అతకాలి. మూడు ఇరవైలు 60 పైసలు ఇందాకటి 30 తో కలిపి మొత్తం 90 పైసలు.